

VANAEMA AIA HERNED JA OAD 2022-2023

Kõik pärandisordid on avatud tolmlajad ja neilt saad ise seemneid võtta. Pärandisordid on maitsvad ja vastupidavad ning igal neist oma eriline omadus, miks teda kasvatada. Üldiselt on nad väiksema saagikusega kui hübriidid, aga seda ka mitte alati. Seemned olen saanud seemnevahetustest, käest-kätte üle maailma teiste seemnesäilitajate käest. Eesti pärandisortide nimed on pandud selle järgi, kuidas neid pärandihoidjad on nimetanud. Võõrkeelsed nimed olen jõudumööda eestistanud, nii nagu seda kõik teised riigid teevad. Ei saa ju eeldada, et me kõik oskame hiina, vene, hispaania, prantsuse, läti, jne keelt. Nimi tavaliselt iseloomustab sorti. Hääd kasvatamist ja ise seemnete võtmist!

Herneid ja ube saab tellida ühe paki tellija kohta.

Nr	Nimi	Lühikirjeldus	Muu
1.	'Vanaema hernes' <i>Aedhernes (Pisum sativum)</i>	Seemne olen saanud oma ema käest, kes sai selle omakorda oma ema käest. Ema mäletamist mööda kasvatas vanaema kogu aeg seda hernerst. Seega on 'Vanaema hernerst' kasvatatud põlvest põlve juba 100 aastat. Minu vanaema elas Kannu külas, endises Lasva vallas, Võrumaal. Hernes on 150 – 180 sm kõrge. Õied valged, ühe või kahekaupa õievarrel. Kaunad pikad, rohelised, kaardus. Kaunas kuni 10 tera. Maha külvamisest kuni valmis kaunadeni kulub umbes 50-60 päeva. Väga magusad. Süüa kõlbavad ka noored kaunad ja võrsed. Maha olen külvanud esimesel võimalusel, kui maa kannatab juba harimist. Tavaliselt aprilli lõpus. Seemnete külvil vahe 5 x 5 sm, kahe rea vahe 10-15 sm. Vajab toestamist. Jaanipäeva paiku olen teinud teise külvi, siis saab teise saagi augustis. Hilisema külvi puhul kimbutab jahukaste. Teised haigused pole silma jäänud ega taimi märgatavalt kahjustanud. Samuti ei ole kahjurid talle märkimisväärselt kahju teinud. Jäta mõned taimed kindlasti seemnetaimedeks, kust saad uue aasta tarvis ise seemneid võtta.	Pakis 20g Umbes 50 seemet Seemned säilivad idanemisvõimelistena kuni 4-6 aastat. 'Vanaema hernes' hind on 5€ teised hernerst-oad 3€
	'Biskopen' <i>Aedhernes (Pisum sativum)</i>	Rootsi punane hernes. Taimed kasvavad 2-3 m kõrgeks, vajab toestamist, õied on liillakaspunased, valminud hernerterad on tumepunased. Soovitan süüa lesthernena või valminud herneid aedviljaroogades. Kasvuaeg 120 päeva. Selleks hooajaks otsas.	Pakis 10g Umbes 25 seemet Seemned säilivad idanemisvõimelistena kuni 4-6 aastat.
	'Juudinurme' <i>Aedhernes (Pisum sativum)</i>	Kõrge ja magus hernes. Sellel hernel on pikk ja kurb saamislugu. Lühike lugu on järgmine: Karula rahvuspargi Juudinurme talu peretütar oli 16 aastasena Saksamaal lapsehoidja, kui algas II maailmsõda. Sõja lõppedes arvas ta, et on aeg koju minna ja võttis kaasa mõned seemned. Kojujõudmine võttis tal kaks aastat ja ma ei taha isegi mõelda, mis temaga teel kõik juhtuda võis. Igatahes koju tagasi ta jõudis ja see, mis teda seal ees ootas, polnud enam see kodu. Ainukesena kaasavõetud seemnetest on tänini säilinud vaid hernerst, mida tema ja hiljem tema poeg kasvatas. Hernes on 140-180 sm kõrge, magus ja saagikas. Selleks hooajaks otsas.	Pakis 10g Umbes 25 seemet Seemned säilivad idanemisvõimelistena kuni 4-6 aastat.

<p>'Rõõmumäe külmakindel' <i>Aedhernes (Pisum sativum)</i></p>	<p>Madal magus hernes. Pärit Väätša mõisast. Umbes 50 sm kõrge, olen natuke ikka toestanud, aga saab ka ilma hakkama. Selleks hooajaks otsas.</p>	<p>Pakis 10g Umbes 25 seemet Seemned säilivad idanemisvõimelistena kuni 4-6 aastat.</p>
<p>'Tädi Miisi' <i>Aedhernes (Pisum sativum)</i></p>	<p>Madal, umbes 50 sm. Mina olen natuke ikka toestanud, aga saab ka ilma hakkama. Selleks hooajaks otsas.</p>	<p>Pakis 10g Umbes 25 seemet Seemned säilivad idanemisvõimelistena kuni 4-6 aastat.</p>
<p>'Aamisepp' <i>Aedhernes (Pisum sativum)</i></p>	<p>Aedhernes aastast 1952, aretatud Jõgeval. Vana ja magus hernes, kasvab väga kõrgeks 1.40 – 2m, kaunad tõmbi otsaga. Minu hernerid on paljundatud üle Eesti saadud põlvest põlve hoitud ja võetud seemnetest. Kasvuaeg 50-60 päeva. Selleks hooajaks otsas.</p>	<p>Pakis 10g Umbes 25 seemet Seemned säilivad idanemisvõimelistena kuni 4-6 aastat.</p>
<p>'Miisi türgiuba' <i>(Phaseolus vulgaris)</i></p>	<p>Kollase kaunaga maitsev ja saagikas põõsasuba. Kaunad on kiududeta ja sobivad hästi värskelt söömiseks, hoidiste tegemiseks ja sügavkülmutamiseks. Valmides on oaterad sinakasmusta värvi ning väga maitavad. Kõrgus 35-50 sm.</p>	<p>Pakis 15 g. Seemned säilivad idanemisvõimelistena kuni 3-5 aastat.</p>
<p>Keppuba 'Hilda' <i>(Phaseolus vulgaris)</i></p>	<p>Kõrgekasvuline aeduba, pärit Pärnumaalt Tootsist. Kaunad kollased ja pikad, annab saaki väga pikalt ja ohtralt. Kaunad ilma kiududeta. Oad valmides sinakasmustad. Kõrgus kuni 3 m, vanaperenaine ise ütles, et temale piisab kolmest taimest, et suvi otsa söönuks saada. Selleks hooajaks otsas.</p>	<p>Pakis 12 tk, Seemned säilivad idanemisvõimelistena kuni 3-5 aastat.</p>
<p>Läti keppuba <i>(Phaseolus vulgaris)</i></p>	<p>Kõrgekasvuline aeduba, kõrgus kuni 3 m. Kaunad kiududeta, rohelised, oaterad valmides valged, saagikas.</p>	<p>Pakis 12 tk. Seemned säilivad idanemisvõimelistena kuni 3-5 aastat.</p>
<p>'Tulekeel' <i>(Phaseolus vulgaris)</i></p>	<p>Prantsuse keppuba on kõrgekasvuline aeduba, kõrgus kuni 5 m, punasekirjude kaunadega ja ülimatevate 'borlotto' ubadega. Süüa võib ka noori kaunu, kuid parimad on just valminud oad.</p>	<p>Pakis 10 g. Seemned säilivad idanemisvõimelistena kuni 3-5 aastat.</p>
<p>'Inka uba' <i>(Phaseolus vulgaris)</i></p>	<p>Kõrgekasvuline aeduba, kõrgus kuni 3m. Kaunad on rohelised ja noorelt söödavad kaunadega. Või lase kaunadel valmida ning kasuta puna-valgeid ube talvistes vormiroogades.</p>	<p>Pakis 12 tk. Seemned säilivad idanemisvõimelistena kuni 3-5 aastat.</p>